

„A fölérendeltségi viszonyból mellérendeltségi viszonyba kerülni nem olyan könnyű. - Amikor te is megszokod, hogy évek óta az van, amit te mondasz, az a helyes. A helyes utat próbálsz nekik megmutatni meg megkövetelni is tőlük. Ez a megkövetelés hirtelen kicsúszik a kezedből és az ő kezükbe rakod.” (1. nevelő)

„A fogvatartottak közötti konfliktuskezelésben rugalmasabb vagyok. Rutinosabb. Nem próbálok mereven megoldani a dolgokat. Jobban meghallgatom a nézőpontjaikat. Olyan nevelőkollégához képest, aki ebben nem vett részt. Nem próbálok annyira erőből megoldani a problémát. Direkt módon, a kialakult gyakorlat szerint.” (2. nevelő)

„Ha azt látják, hogy neked más eszköz is van a kezében, és mégsem azzal élsz! Megírhatnád a fegyelmi lapot, elhelyezhetnéd máshova, elkezdhetnél zárkát ellenőrizni – és mégis a mediációt választod, azzal példát mutatsz. Abból elkezdhet ráérezni a fogvatartott, hogy ez is működhet, ez is lehet egy út arra, hogy megoldódjon a problémája!”
(3. nevelő)

Mediáció és Resztoratív Igazságszolgáltatás a Büntetés- végrehajtásban

A résztoratív beavatkozás területei a pilot során:

- **Zárkakonfliktus**
- **Családi kapcsolatok helyreállítása**
- szabadulás és reintegráció előkészítése
- **Áldozati jóvátétel**

- Resztoratív technikák tesztelése
- Az egységes gyakorlatok irányába mutató ajánlások megfogalmazása

Resztoratív beavatkozások

Esetek típusa	Eset	Bevont elítéltek Száma	Bevont elítéltek bűncselekmény besorolásai	Első büntényesek aránya	Börtönös/ fegyház büntetések aránya
Zárkakonfliktus - <i>Resztoratív konferencia</i>	8	30	rablás, lopás, testi sértés, szemérem elleni erőszak, emberölés, közokirat hamisítás, zsarolás	60%	47% fegyház 23% börtön 30% előzetes
Büntetés- félbeszakítás előtt - <i>Családi döntéshozó csoportkonferencia</i>	1	1	emberölés	100%	100% fegyház
Áldozati jóvátétel- <i>Zákeus program, jóvátételt előkészítő beszélgetések</i>	4	18	rablás, lopás, testi sértés, garázdaság	75%	100% börtön

ERŐSSÉGEK

Személyzetet érintő	Fogvatartottakat érintő
Felülről jövő, parancsnoki támogatás A civil szakember elfogadottsága a bv-s munkacsoportban	Börtönközösségbeli kötelek (pl. földiség) Érdekközösség a konfliktusban álló felek között
szakmai útkeresés a fejlődésre, újításra való motiváció elszakadása a büntető-jutalmazó rutinoktól nevelői és facilitatori szerepek szétválasztására való képessége	Börtönközösségen belüli közvetítő figurák felismerése, bevonása a közvetítő folyamatba Támogató személyek megléte, akik segíthették a sértettet a konfliktus felvállalásában (pl: munkáltató)

NEHÉZSÉGEK

Személyzet	Fogvatartottak
Bevett, büntető eljárásrutinok a konfliktusok kezelésére	-Börtönkultúrának, börtönnormáknak való megfelelés -Zárkaközösség szankcióitól való félelem
Személyi állomány túlterheltsége Bv-s szerepek, Szerepelvárások: -Félelem a tekintély elvesztésétől - tényfeltárási attitűdök - rendfenntartási attitűdök a fogvatartottakkal szembeni sztereotípiák, bizalmatlanság	A konfliktusok jellemzően a „tiltott-zónát” érintik (tiltott tárgyakhoz jutás, hitelezés, stb.) „Zárt ajtós” – kommunikáció és konfliktus-kezelés: a konfliktusok felvállalásának intézményi következményeitől való félelem Bv-beli előnyszerzési törekvések: - megfelelés a nevelőnek - kedvezmények pozitív elbírálása - fegyelmi elkerülése - a fogvatartott-társakkal szembeni bizalmatlanság - a személyzettel szembeni Bizalmatlanság

„Őszinte legyek? Egy IFA-ra való kávé és cigaretta segítené, hogy tovább maradjon egy hétnél a rend. Itt az az úr.”

„Kiderült egy-két dolog, ami zárkánbelül nem derült ki. Ott a zárkán belül ezek nem jönnek ki az emberből. Van, amiről az ember nem véletlen nem beszél.”

„Valami eredménye volt. A zárkarendet elkészítettem. Ezen kívül nem volt hatása.(...) Vagyis, egy hétig, ha volt hatása. Egy hétig emberiesen bántak az emberek, utána visszaállt minden. A kávé, cigarettán mentek a gondok.”

„A megállapodás után kimutatta felém E., hogy meglepődött azon, hogy mi a bajom vele. Egy ideig máshogy viselkedtek velem a zárkában. Tettek gesztusokat. Pl: B. valahonnan szerzett kávét, és megkínált vele. Jó, én mondjuk nem fogadtam el, mert ki tudja, mit tesz bele.”

További információk:

Barabás Tünde- Fellegi Borbála –Windt Szandra
(szerk.):

**Felelősségvállalás, kapcsolat és
helyreállítás** – Mediáció és resztoratív
igazságszolgáltatás a büntetés- végrehajtásban

www.mereps.foresee.hu